

VELFÆRDEN I OPBRUD – DEN ALMENE SEKTORS ROLLE?

BL-topledertræf

19. aug, 2025

DEPARTMENT OF ECONOMICS
AND BUSINESS ECONOMICS
AARHUS UNIVERSITY

NINA SMITH

Det går jo forrygende!

- Finanspolitisk holdbarhed, så langt øjet rækker
- Et råderum, der næsten har været ude af kontrol!
- Beskæftigelsen er højere end nogensinde – over 3 mio.
- Ledigheden er - fortsat - historisk lav

MEN MEN

- Store usikkerheder i fremskrivninger – og store økonomiske udfordringer mht forsvar og klima
- Stigende utilfredshed med mange velfærdsydelser

STIGENDE UTILFREDSHED MED MANGE VELFÆRDSYDELSER

Nedskæring i hjemmehjælpen

Ældre i Tal om hjemmehjælp 2022

Siden 2020 har kommunerne fået penge til at fastholde serviceniveauet, når der kommer flere børn og ældre. Alligevel skæres der i hjemmehjælpen til de 80+ årige. Det viser tal fra Danmarks Statistik. I 8 ud af 10 kommuner er andelen af

Onsdag den 30.11.2022

Akut mangel på social- og sundhedspersonale: Her er det sværest

Stigende utilfredshed blandt folkeskoleforældre med deres børns skolegang

Hver femte af folkeskolens forældre viser utilfredshed med skolegang, viser ny undersøgelse. **KORT NYT** | 2. MAJ KL. 11:38

Kræftens Bekæmpelse er 'rystet' efter kritik af Aarhus Universitetshospital

DBO | TEKST

Farvel til velfærdsstaten – husk din forsikring

FEATURE: Op mod 400.000 danskere har tegnet lønforsikringer, og tallet stiger. Mens vi i de sidste tyve år har talt om udlændinge, er den danske samfundsmodel blevet skrevet om – uden debat.

DANMARK

Trods gyldne løfter: Varme hænder sander til i bureaukrati

Næsten to ud af tre offentligt ansatte ledere siger, at de og deres medarbejdere bruger mere tid på dokumentation og kontrol end for to år siden. Det viser ny rundspørge fra Lederne. Det sker trods mange »skåltaler« om at udvise mere tillid af både statsminister Mette Frederiksen og den tidligere regering.

MEN MEN

- Store usikkerheder i fremskrivninger – og store økonomiske udfordringer mht forsvar og klima
- Stigende utilfredshed med mange velfærdsydelser
- Gruppen af udsatte borgere svær at håndtere for kommunerne/det offentlige

FOR DE UDSATTE GRUPPER ER UDFORDRINGERNE UFORANDREDE

Kilde VIVE, 2024

NYHED — 21. AUG 2024

Socialområdet

Sundhed

Mandlige indvandrere og efterkommere fra MENAPT-landende er overrepræsenteret blandt socialt udsatte

1. maj 2024 kl. 05.00

Kommentar af **Anne Maria Foldgast**
Et livtag med stigende skolefravær i udsatte boligområder kræver styrkelse af trivsel og skoletilhør

Skolefraværet blandt børn i socialt udsatte boligområder er højere end landsgennemsnittet. Og det kan få store konsekvenser for børnene i fremtiden. Der skal de helhedsorienterede løsninger sikres, skriver Anne Maria Foldgast.

Kilde Altinget 2024

Kilde AE, 2025

UNGE UDEN UDDANNELSE

3. juni 2025

Hver femte unge mand forventes at stå uden uddannelse

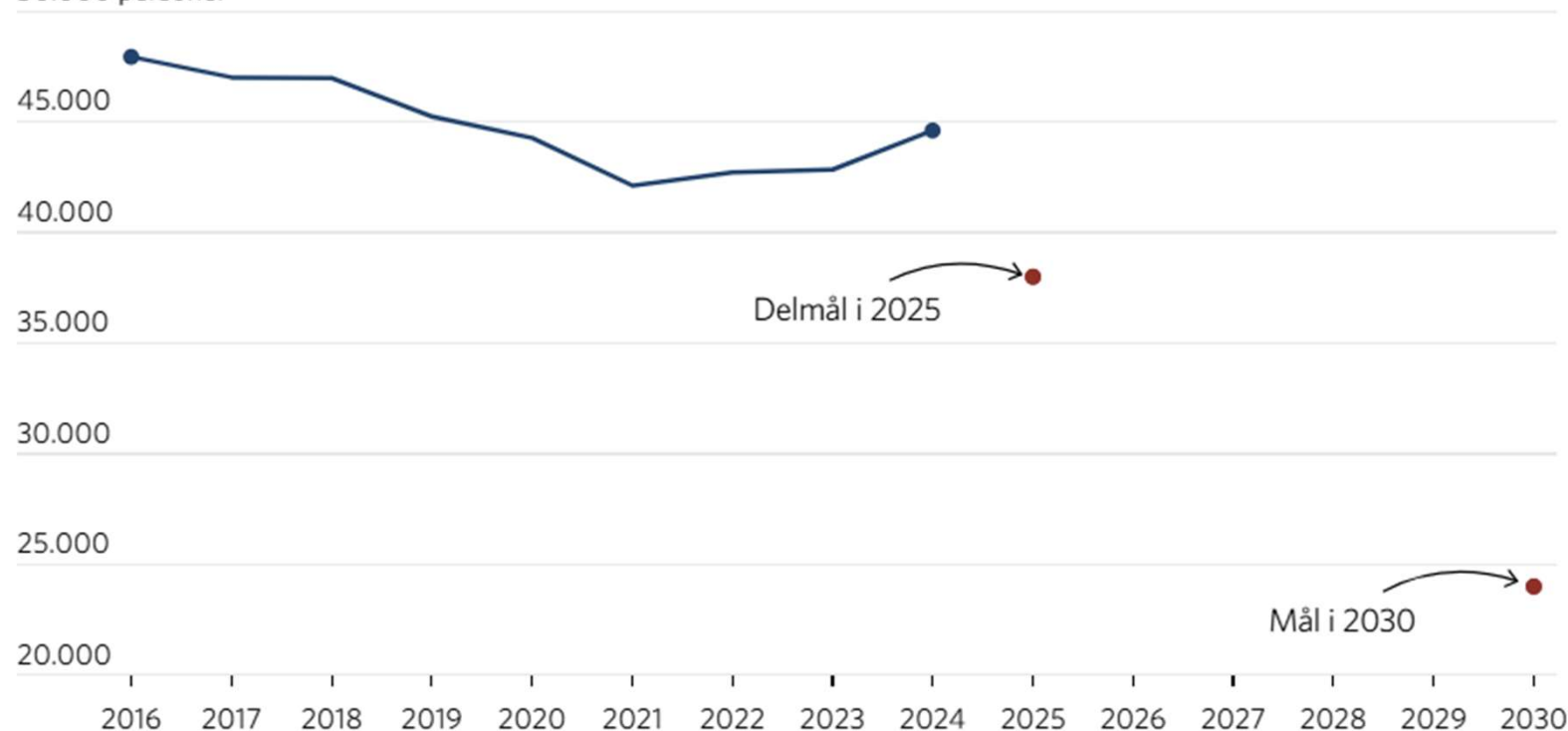
Ifølge politisk målsætning må højest hver tiende unge være uden anden uddannelse end grundskolen otte år efter 9. klasse. Men en langt højere andel af dem, der forlod grundskolen i 2023, forventes at være uden uddannelse i 2031. Det gælder for begge køn, men særligt for mænd. Samtidig er der store geografiske forskelle. Hver fjerde unge mand forventes således at stå uden uddannelse i 18 kommuner, hvor særligt syd- og vestsjællandske samt jyske kommuner er repræsenterede.

Antallet af 15-24-årige uden job og uddannelse er steget

Figuren viser udviklingen i antallet af 15-24-årige uden anden uddannelse end grundskolen som hverken er i gang med en uddannelse eller er i beskæftigelse. Opgjort september måned årligt fra 2016 til 2024.

— Antal unge uden job og uddannelse

50.000 personer

Kilde: AE, 2025

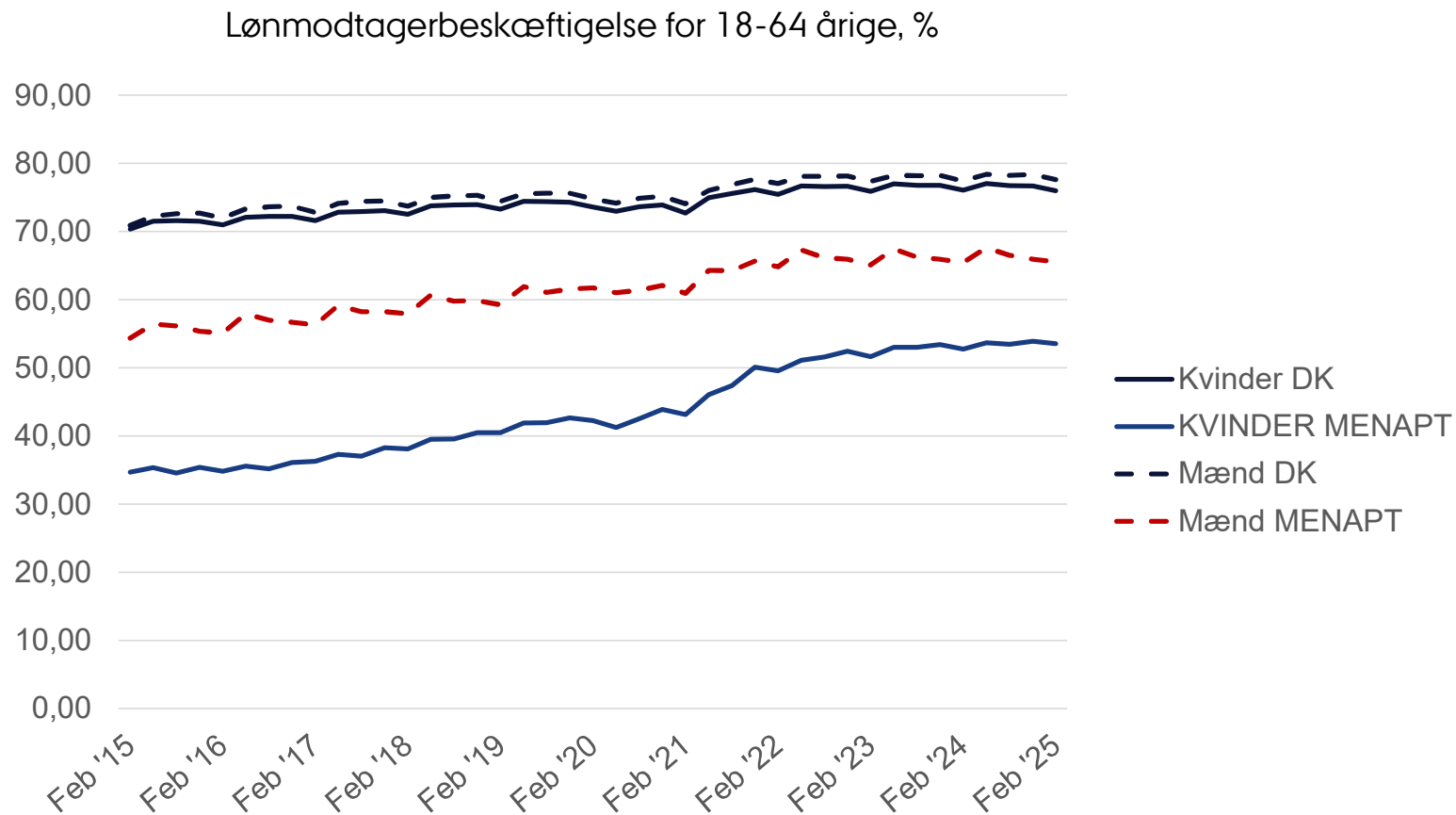
UDSATTE BØRN OG UNGE (NEET GRUPPEN)

Den almene sektor huser knap en tredjedel af alle unge i NEET-gruppen

Hver fjerde blandt de almene unge i NEET-gruppen bor i et udsat boligområde med en boligsocial helhedsplan*

*Kilde BL, <https://bl.dk/media/zm4hxitt/boligsociale-helhedsplaner-hjaelper-unge-paa-vej-i-livet.pdf>

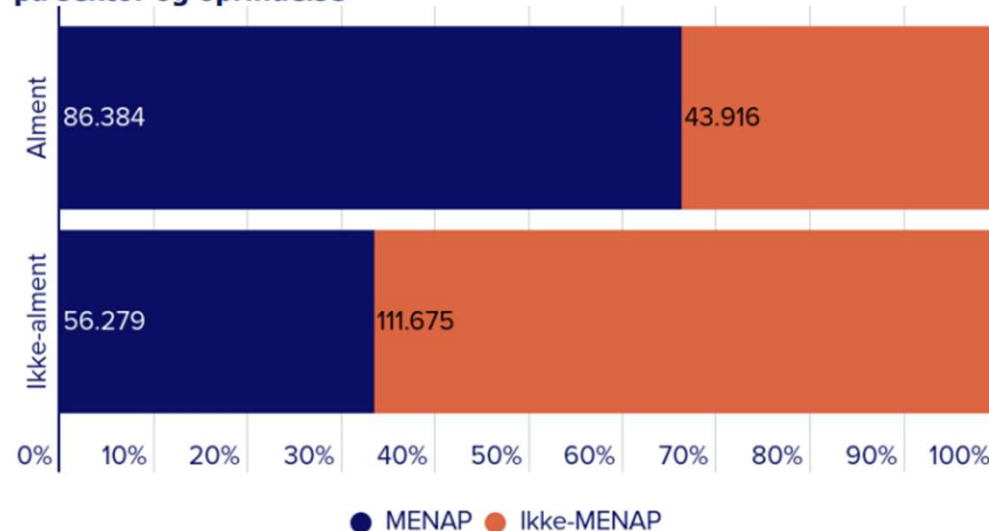
STADIG MANGE (KVINDER) FRA MENAPT-LANDE UDEN JOB

Kilde: Udlændinge- og Integrationsministeriets udlændingedatabase, IMLON01D.

EN STOR DEL AF MENAPT BORGERNE BOR I DEN ALMENE SEKTOR

Figur 1. Ikke-vestlige indvandrere i den arbejdsdygtige alder fordelt på sektor og oprindelse

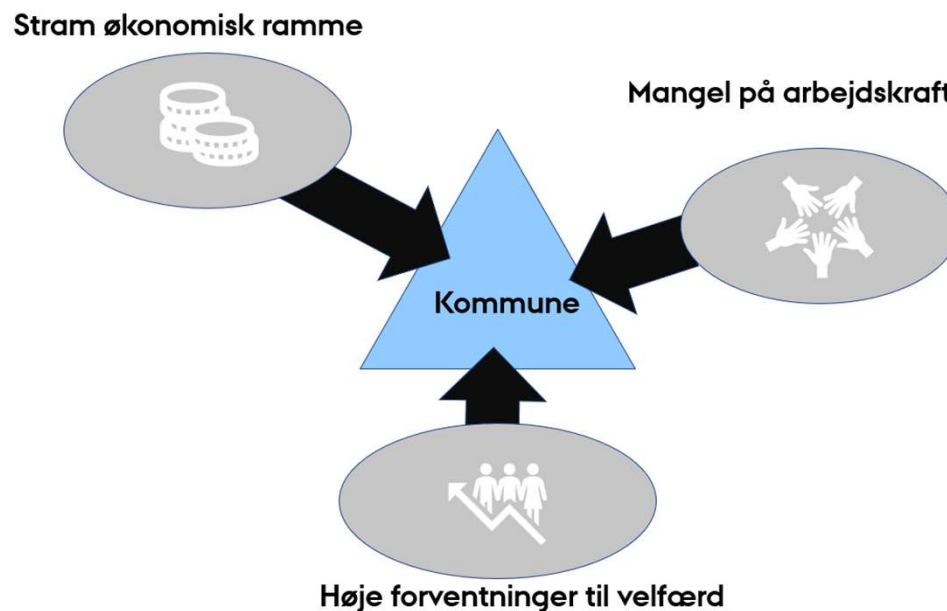
Note: 18-64-årige indvandrere. Opdeling i almene og ikke-almene beboere udføres vha. en adresseliste for den almene sektor på boligniveau modtaget fra Bolig- og Planstyrelsen.

Kilde: BL's egne beregninger pba. Danmark Statistiks registerdata.

BL, 2021, MENAP-indvandrere i den almene sektor

HVEM HAR ANSVARET FOR UDSATTE BORGERE?

- KOMMUNEN (OG DET OFFENTLIGE) – SELVFØLGELIG!
- MEN KOMMUNERNE ER VOLDSOMT PRESSEDE – OG DET ÆNDRES NOK IKKE MEGET I FREMTIDEN (FORSVAR, KLIMA....)

ONDE CIRKLER I VELFÆRD

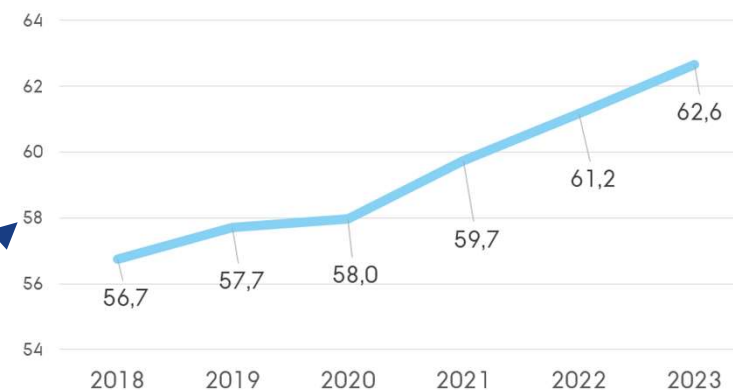
Mange kommunerne står (eller kommer til at stå) med stærkt voksende udgifter på enkeltområder, som 'spiser' ressourcerne fra den brede velfærd

Eksempler:

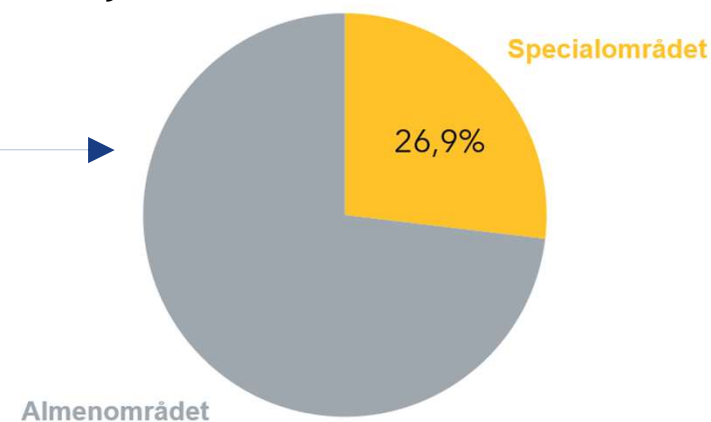
- Det specialiserede socialområde
- Folkeskolens specialiserede tilbud

Udvikling i udgifter til det specialiserede socialområde, mia. kr., R2018-R2023.

Mia. kr.

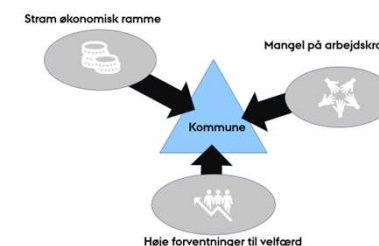

Udgifter folkeskoleområdet, 2024

HVEM HAR ANSVARET FOR UDSATTE BORGERE?

- KOMMUNEN (OG DET OFFENTLIGE) – SELVFØLGELIG!
- MEN KOMMUNERNE ER VOLDSOMT PRESSEDE
- KOMPLEKSE (VILDE) PROBLEMER KAN IKKE LØSES AF KOMMUNEN ALENE
- REFORMKOMMISSIONEN: En ny rolle for virksomheder, organisationer og civilsamfund, herunder *den almene sektor*

REFORMKOMMISSIONEN: En ny rolle for virksomheder, organisationer og civilsamfund

- Civilsamfundet og virksomheder har den fordel, at de *ikke* er systemet
- Virksomheder skal hjælpe med at få udsatte borgere ind i arbejdsfællesskaber i rigtige job med rigtige løntimer
- Civilsamfund skal hjælpe med at få udsatte borgere ind i foreningsliv, frivillighed og civile fællesskaber

REFORMKOMMISSIONEN:

Noget af velfærdsmodellen skal nytænkes

- 'Systemet' – det offentlige – virker knap så godt – og kan være ekstremt omkostningsfuldt – for den gruppe af borgere, som er på kanten af uddannelse eller arbejdsmarked
- **Noget af den skandinaviske/universelle velfærdsmodel skal nytænkes** på en måde, så den bevarer sine stærke egenskaber, men ikke taber den svageste gruppe af borgere – dem som ofte har komplekse problemer
- Inddragelse af **virksomheder og civilsamfund** kan være med til at skabe **innovation og bedre løsninger i velfærdsmodellen** – som vi måske glemte undervejs i årenes løb

Anbefaling: Flere fra civilsamfundet i partnerskaber

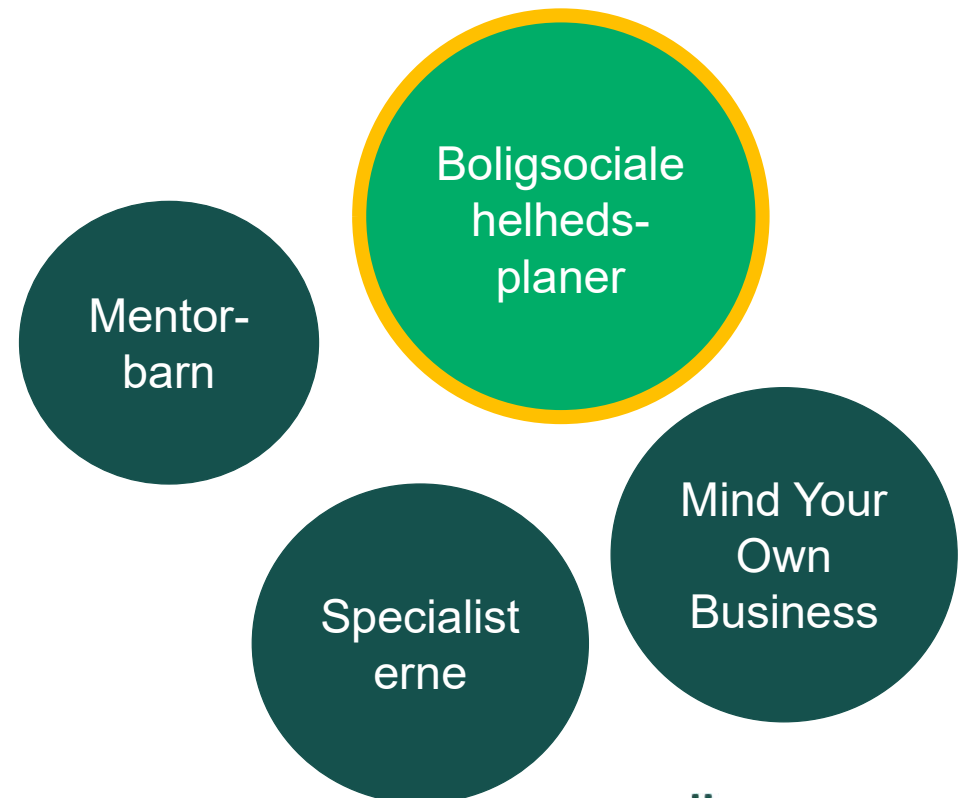
Fællesskab, foreningsliv og frivillighed

Udvalg af eksempler

REFORMKOMMISSIONENS ANBEFALINGER

- Civilsamfundsorganisationer landet over skal sammen med kommuner indgå i partnerskaber om systematisk at bidrage til at hjælpe udsatte unge og voksne

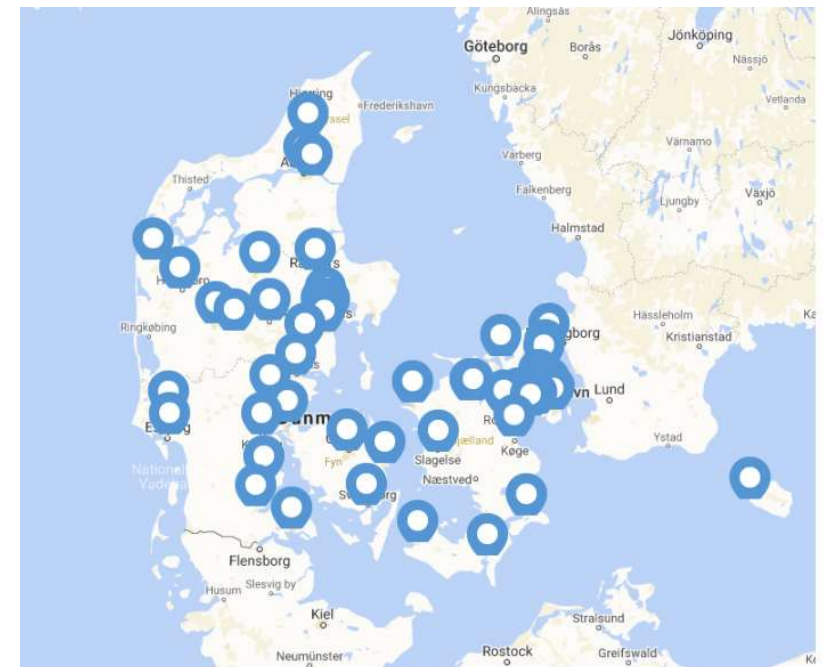
NYE VEJE I VELFÆRD:

**DEN ALMENE SEKTOR
ER EN VIGTIG SPILLER**

Boligsociale Helhedsplaner er en vigtig del af løsningen

- Der er mange boligsociale helhedsplaner i hele landet
 - Fremskudte beskæftigelsesindsatser og jobcenter ud i boligforening
 - Fritidsjob til børn og unge
 - Bydelsmødre
 - Familieevents, familiecampus, familiekurser
 - Mentor projekter
 - Og mange, mange andre aktiviteter
- **Vigtigt:** Forpligtende samarbejder mellem kommuner, boligforeninger og gerne erhvervsliv i området

Kilde: Boligsocial Danmarkskort og Landsbyggefonden.

Hvorfor er Boligsociale Helhedsplaner en vigtig del af løsningen?

- Fordi: En stor del af de mest udsatte grupper bor i almene boliger
- Fordi: Boligsociale medarbejdere er IKKE 'Kommunen' eller 'Systemet'
- Fordi: Tillid, nærhed og fællesskaber
- Fordi: Evalueringer – også de eksterne – viser god effekt

VIVE (2022) Evaluering af 66 boligsociale helhedsplaner 2018-2021:

- Øget **tillid**
- Stigende **tilfredshed med boligområdet**
- Forbedret **livskvalitet**
- Øget **grundlæggende tryghed**
- **MEN social sammenhængskraft** faldet.

FREMTIDENS VELFÆRD OG INDSATS FOR UDSATTE BORGERE?

- ...bliver anderledes – **nye veje er afgørende vigtige**
- Kommuner ved en **skillevej** – ”Reformstormen” og økonomisk pres
- **Et åbent vindue** for meget mere samarbejde med og indsats i den almene sektor
- Og udviklingen er heldigvis godt i gang!

